

Bernstein nyomdokain

Bevezetés a zongoramuzsikába

Bevezetés a zongoramuzsikába címmel különleges előadássorozatot indít Szegeden a neves zongoraművész, Fellegi Ádám. Az első két „beavatókonzertet” szombaton 15 és 19 órától rendezik meg a szegedi Kamaraszínházban. Mindkét alkalomra kaphatók még alaphelyezésre belépők a színházi jegyirodában.

– *Hogyan kezdett zenei ismeretterjesztéssel foglalkozni?*

– Azt tapasztaltam, hogy világszerte, de különösen Magyarországon – és még különösebben vidéken! – csökken a zongoramuzsika iránti érdeklődés. Ez azért is van, mert egyre kevesebben zongoráznak otthon, egyre kevesebben jutnak el a zongoratanulók közül középokra, amikor már komolyabb darabokat is megpróbálhatnak játszani. Márpedig a zene nyelvét meg kell tanulni, nem lehet rögtön érteni. Mivel az emberek egyre kevésbé értik a zongoramuzsikát, egyre kevésbé mennek el zongorakonzertekre. Arra gondoltam, hogy elsősorban nem az egyre fogyatkozó hallgatóság kedvéért kell keresni egyre jobb és jobb produkciókkal, hanem meg kell szólítani azokat, akik lemorzsolódtak, vagy azokat a fiatalokat, akik szeretnék élvezni a zenét, de mivel nem értik a zongora nyelvét, úgy érzik, nem nekik szól. Ezért szükséges a szóbeli beavatás is, aminek nagyon jónak kell lennie. Az én nyomomban már több művész is rájött Magyarországon, hogy ezt kell csinálni, de azt hiszem, a beszédet éppúgy lehet jól, rosszul és közepesen művelni, mint bármi mást. A példaképem ebben Leonard Bernstein, aki zseniális zene-nepedagógus is volt. Két véglettel kell óvakodni: ha szakkifejezéseket használ az ismertető, akkor teljesen elidegenítheti a hallgatóságot, mert nem értik meg, miről beszél; a másik baj, ha lila a szövege és a saját lelkét sztárolja, mert ez önreklámnak ugyan kiváló, csak épp a felhangzó zene-művekről nem tud meg semmi maradandót a hallgató. E két végletet igyekszem messze elkerülni, közelebbről beszélek a zenével kapcsolatos lényeges dolgokról. A muzsikát nem

elszigetelt területként kell kezelni, hanem olyan emberi tevékenységként, ami összefügg a többi művészeti ágakkal, a tudománnyal, a filozófiával, a gyakorlati élettel, és persze mindennek előtt az emberi lélekkel.

– *Speciális műsort állított össze?*

– Újra élő előadásban kell megmutatni a legfontosabb mesterműveket, mert a CD, a rádió nem helyettesíti a közvetlen, személyes jelenlétet. Arra jó, ha valakinek van már élő élménye, akkor újra meghallgatva, emlékezhet rá. Nem tudom például, Szegeden mikor hangzott fel legutóbb Beethoven Eroica-variációk című alapvető műve. Akár azt is elképzelhetem, hogy megírása óta sohasem. Én arra vállalkozom, hogy ezeket a remekműveket röviden elmagyarázom, majd megszólaltatom. Jöjjenek el azok is, akik szeretnék megismerkedni a zenével, de egyelőre félnek tőle! Meggyőződésem, hogy akár néhány perces magyarázattal is csodákat lehet művelni.

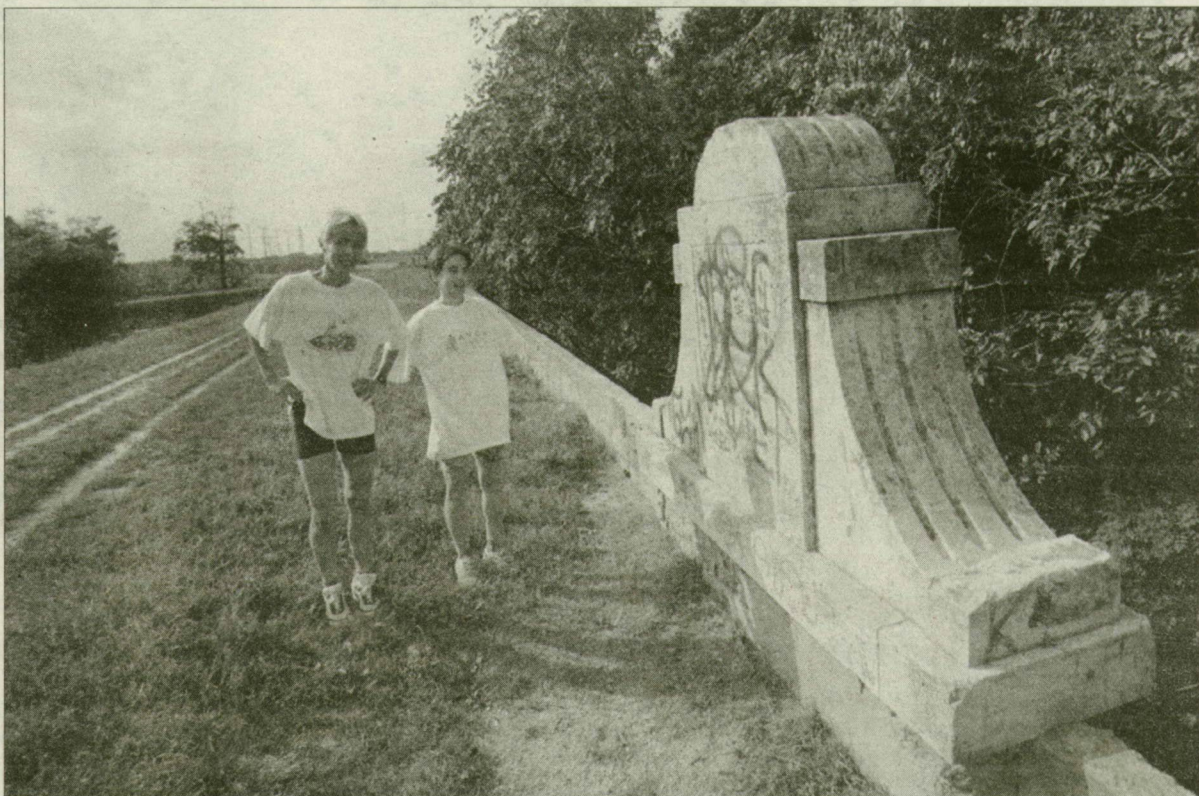
– *Legendássá váltak az otthonában tartott lakás-konzertjei is. Tart még ez a sorozat?*

– Minden vasárnap két koncertet adok az otthonomban: délelőtti 11-től és délután 3-tól. Már Szegedről is utaztak fel hozzám csoportok, és beírták a nevüket a vendégkönyvembe. A zongorazene túl nagy termekben nem érzi magát jól, hiszen tulajdonképpen a szalonok számára íródott. Azt gondolom, Szegeden is újra kellene élesíteni az érdeklődést iránta. Ennek érdekében egy sorozatot tervezek, a mostani koncertjeimen Beethovennel kezdek, mert ő áll legközelebb hozzám. Az Appassionata, az Eroica-variációk szerepelnek a műsorban, a Holdfény-szonátából és a Patetikus szonátából is megmutatok valamit, és megpróbálom Beethoven életét egyszerűen és egyszerűen bemutatni és elhelyezni a világkultúrában. Szeretném hangsúlyozni, hogy ez az előadás nem koncert lesz, hanem valami más, sokkal több annál. Ugyanakkor a muzsikálást sem akarom megspórolni. Ha kivesszük a szöveget, akkor egy teljes értékű zongoraest, ha hozzáteesszük a magyarázatokat, akkor új minőség jön létre.

Hollósi Zsolt

Hol tört be az árvíz?

Emlékmű a körtöltésre

A Tisza nem a makkosházi kőtablánál, hanem a rókusi pályaudvarnál zúdult Szegedre. (Fotó: Gyenes Kálmán)

Hemmert János szegedi festőművész március óta gyűjti az 1879-es

nagy árvízről szóló dokumentumokat. Véleménye szerint a folyó betörésének pontos helyén, a rókusi pályaudvar 98-as őrházának közelében lenne méltó helye a makkosházi körtöltés emléktáblának, vagy a Tarjánban eldugott Tisza-szobornak.

„Történelmi helyen állunk” – mutat körbe a rókusi pályaudvar vagonmosójára néző körtöltésen Hemmert János festőművész. A korabeli dokumentumok szerint éppen e helyen, a ma is meglévő 98-as vasúti őrház közelében tört rá Szegedre a háborgó Tisza 1879. április 12-re virradó éjszaka.

De itt, pontosan szemben a Csáky József utcai troliteleppel,

semmi sem emlékeztet a tragédiára,

amely százhusz esztendeje meghatározta a város sorsát. A nagy víz pusztításának emlékére készített kőtábla egy

kilométerrel odébb, a töltés makkosházi szakaszán áll.

A festőművész nem sajnálta a fáradságot, s kutatásai kezdetén, az emléktábla előtt megállított néhány sétálót: arról érdeklődött, tudják-e vajon, hol támadott Szegedre a folyó? Kutyás, biciklis, kocogó egyaránt azt gondolta, hogy természetesen itt, ahová a kőtablát tették.

Pedig a fölirat

nem szól a pontos helyről.

„Petresi töltésnél szilajon áttörve a gátat, / Ránk e helyen szabadultak az ár hullámparipái. / Égi harag múltán ki-süttött az égi szivárvány, / Szőke Tiszánk örökös békét köte Nagy-Szegedünkkel” – olvashatnánk Móra Ferenc klasszikus versmértékű sorait, ha az összefestett táblát nem borítanák trágár szövegek és rajzok.

Az emlékező szöveg szépségén merengve mégsem felfedhetjük, hogy a petresi gát-szakadás éppen egy héttel előzte meg Szeged pusztulását – figyelmeztet a tényekre Hemmert János, aki „amatőr városkutatónak, Péter László és Apró Ferenc tanítványának” vallja magát. A Szegedtől mintegy harminc kilométerre északra fekvő Petresnél 1879. március 5-én lépett ki medréből a folyó.

A víz előbb elöntötte Algyót, Tápét és Dorozsmát, s a várost csaknem egészen körül ölelve, végül megnyugodott a Szeged–Vásárhely vasútvonal töltésénél. Valóságos tenger közepén állt Szeged, a pusztulásra ítélt sziget: negyed Balatonra való víz gyűlt össze a város alatt.

„Ha március 12-ére virradó éjjel nem tör ki szélvihar, talán a víz sem zúdul a házakra” – mondja a régi följegyzéseket áttekintő festőművész. De a csöndesen várakozó áradatot fölkorbácsolta a szél, s a hőmpölygő víz hirtelen háborgó tengerre változott. Az ár végül átcsapott a vasutat védő töltésen emelt nyúlágon.

A gátat az utolsó pillanatig hősiiesen védő katonák vonaton, gyalog menekültek. (Parancsnokuk, Pulz altábornagy három éjszaka a rókusi pályaudvar első osztályú várótermének egyik padján aludt, tisztikarával együtt.)

A forrásértékű dokumentumok egészen pontosan megjelöli a víz betörésének helyét. Reizner János (1899), Jászai Géza (1905), dr. Szabó László (1929) és Gaál Endre (1992) egybehangzóan állítják, hogy

a 97–98. számú őrházak között,

az északi végváltótól felfelé, mintegy 150 méterre szakadt

át a védőtöltés. Az áradat tehát a mai Csáky József utca és Körtöltés utca közti szakaszon ömlött Rókusra.

Helyszíni szemlélődésünk közben Hemmert János a vasútállomás és a trolitelep közti tóra hívta föl a figyelmünket: a „kopolyatavak” fölfele, éppen az árvíz idején keletkeztek.

„Ha pedig tudjuk, hol kezdődött a tragédia, akkor ott állítsunk emléket az eseménynek” – hangsúlyozza a festőművész. A legkevésbé költséges megoldás a makkosházi emlékkő áthelyezése lenne.

Vagy itt lehetne méltó helye a tarjáni, Csillag téri ABC-áruház előtt álló szobornak is. Szőlősy Enikő szobrászművész nonfiguratív, expresszionista alkotása magas betonoszlopra helyezett, hegesztett lemezkompozíció. A

Tisza vad hullámszását idéző

műalkotás elhelyezését már fölállítása idején kifogásolták. Ráadásul a szobrot mára túlnőtték a fák, szinte észre sem venni a lombok takarásában.

Hemmert János szerint a vízbetörés helyére, a körtöltésre állítva messziről látható mementója lehetne az 1879-es, drámai eseményeknek.

Nyilas Péter

Ma: közgyűlés

Mi legyen a Mars téren?

Munkatársunktól

A szegedi képviselő-testület huszonhét napirendi pontot tárgyal meg mai ülésén. A városatyák egyebek mellett megvitatják a közgyűlésen azt is, hogy hogyan lehetne a Mars tér forgalmát szabályozni, illetve milyen módon lehetne a zsúfoltságot csökkenteni, a tér jelenlegi funkciójának fenn-tartása mellett.

A Tisza Volán Rt. forgalomszabályozási és rendezési javaslata szerint a város egyik legfontosabb és legforgalmasabb terén annyira összefonódott a piac és az autóbusz-állomás az elmúlt három évtized alatt, hogy azok egymástól történő különválasztása nem lenne szerencsés megoldás. A javaslattevők azzal is tisztában vannak, hogy a Mars tér jelenlegi hármas funkciója – piac, autóbusz-állomás és nemzetközi vásár – már nem tartható sokáig, ugyanis a tér kicsi és a helyhiánytól mindenki szenved. A Tisza Volán Rt. álláspontja szerint a legkisebb érdeksérelmek nélkül a nemzetközi vásár áttelepítése oldható meg egy alkalmas helyre. A vásár áttelepítése esetén a tér kettős funkciójának megtartására két alternatívát tartanak jó-nak: 1. az autóbusz-állomás megkapja a jelenlegi piac területét, a piac pedig átköltözik a vásár területére, 2. az autóbusz-állomás megkapja a vásár területét, a piac pedig az állomás területével bővíthető. A lehetőségek között szerepel az is, hogy az autóbusz-állomásnak el kell költöznie a Mars térről. Ebben az esetben a Tisza Volán Rt. csak a Bakay N. utca–Vásárhelyi P. utca sarkán lévő (a Volán telephellyel szemközt) telket tartja egyedüli elfogadható új helyszínnek. A képviselők egyébként csak a tér részletes szabályozási tervének ismeretében, illetve annak elfogadása után határozzák meg a Mars tér jövőbeni funkcióját.

Vállalatvezetők kerekasztala

Munkatársunktól

A vállalatvezetők kerekasztala című rendezvényen találkozott tegnap este a város vezetése a helyi gazdasági és szellemi élet két tucatnyi képviselőjével az önkormányzat újszegedi vendégházában. A kötetlen, klubszerű összejövetelen először Bartha László polgármester, majd Timár László gazdasági alpolgármester összegezte a város eddigi eredményeit, s beszélt a korántsem problémamentes jövőről. Legintenzívebb vita az építményadó bevezetése körül folyt, de sok szó esett az autópályáról is. A város vezetése ígéretet tett arra, hogy még idén decemberben újra találkozik a száz legnagyobb adózóval, azaz folytatódik a korábban megkezdett párbeszéd.

Műsorváltozás

DM-információ

A Perla Negra című argentin sorozat 33. részét a közvetítő vonal hibája okozta rossz minőségű sugárzás miatt ma 20.05 órakor ismét műsorára tűzi a Globe Tv.

K. K.

Fellegi Ádám: Ez az előadás nem koncert lesz, hanem valami más, sokkal több annál. (DM-fotó)

Közvélemény-kutatás a kórházakban

A távozók fele elégedett

A közelmúltban elkészült „betegelégedettségi vizsgálat” adatai szerint Magyarországon a kórházi szolgáltatást igénybe vevők java része elégedett az orvosi ellátás színvonalával. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár, az Egészségügyi Minisztérium a Szonda Ipsos közvélemény-kutatóval idén májusban betegelégedettségi vizsgálatot végzett. A nagyszabású felmérés adatainak felhasználása a közelmúltban készült el, s annak eredményéről kértünk tájékoztatást az OEP sajtóosztályától.

Az OEP – az európai elvárásoknak – megfelelően nagy

hangsúlyt fektet a megfelelő minőségű szolgáltatásokra. A problémák felderítése, a szolgáltatás jobbítása érdekében a biztosító minőségfejlesztési főosztálya folyamatosan vizsgálja az egészségügyben nyújtott ellátás minőségét. Az idén májusban végzett közvélemény-kutatásra is azért került sor, mert az egészségbiztosító korrekt képet akart kapni arról, hogy az általa finanszírozott szolgáltatásokkal a járulékoztatók mennyire elégedettek. A vizsgálatot 109 helyen – gyermek és felnőttosztályokon –, egy időben végezték a kórházakból aznap távozók körében. Összesen 3839 kérdőívet dolgoztak fel. A válaszokból kiderült, hogy a megkérdezettek jó része – 48 százaléka – elégedett, illetve 45

százaléka nagyon elégedett az orvosi ellátással. A nemek szerinti elemzés azt mutatja, hogy a férfiak elégedettebbek. A fiatalabb korosztály – 14-34 évesek – kritikusabbak, ők adták a legkedvezőtlenebb értékelést a kórházakról. A leggyengébb osztályzatokat a fővárosi intézetek kapták, a legjobbnak Pécs és környéke kórházait, klinikáit minősítették.

A betegelégedettséget alapvetően az határozza meg, hogy milyen az orvos, illetve a személyzet viselkedése, de nagyban befolyásolja az étel minősége, a tisztaság. A kórházak tisztaságát a megkérdezettek 87 százaléka jónak, 23 százaléka éppen elfogadhatónak ítélte. Lényegesen rosszabb a kórházi kosztól al-

kotott vélemény, a válaszadók 52 százaléka elégedett ezzel. A zavartalan pihenés a válszóló betegek felének adott meg, míg a másik ötven százalék egy vagy több zavaró tényezőről panaszkodott.

A felmérés adatainak birtokában elkészült értékelést megküldték az vizsgálatban résztvevő kórházaknak, hogy a vezetők megismerhessék az intézményükkel kapcsolatos észrevételeket, kritikákat, amelyeknek birtokában láthatják, miben kell javítaniuk. Az anyag további elemzését követően döntenek arról, milyen teendői vannak a szaktárcának, illetve a finanszírozó OEP-nek a kórházi szolgáltatások minőségének javítása terén.